

DZIAŁ IV RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

PRACUJĄCY

1. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego;
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - b) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych),
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Dane o pracujących podane są według faktycznego miejsca pracy; dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez rolników indywidualnych.

Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Dane prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007; wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

CHAPTER IV LABOUR MARKET

General notes

EMPLOYED PERSONS

1. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment or election) or service relation;
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,
 - b) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives, other co-operatives engaged in agricultural production and agricultural farmers' co-operatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

Data on persons employed are presented by actual workplace concern economic entities employing more than 9 persons; excluding private farmers.

Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

Data are presented according to the Polish Classification of Activities – PKD 2007; introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) and replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004.

BEZROBOCIE

1. Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych**, zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami), obejmują osoby niezatrudnione i niewykonyjące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź, jeśli są to osoby niepełnosprawne – zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnym (do 2006 r. – wieczorowym, zaocznym lub eksternistycznym) zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- 1) ukończyły 18 lat;
- 2) kobiety nie ukończyły 60 lat, a mężczyźni – 65 lat;
- 3) nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, nie pobierają: świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego, lub w wysokości zasiłku macierzyńskiego;
- 4) nie są właścicielami lub posiadaczami (samoistnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych;
- 5) nie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;
- 6) nie posiada wpisu do ewidencji działalności gospodarczej lub nie podlega – na podstawie odrębnych przepisów obowiązku ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników;

UNEMPLOYMENT

1. Data regarding **registered unemployed persons** in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (Journal of Laws No. 99, item 1001 with later amendments), include persons who are not employed and not performing any income-generating work, able and ready to take full-time employment (or in case of disabled persons – are able and ready to take employment at least half the full work-time required within a given occupation or service), are not attending any full-time school with the exception of schools for adults or tertiary schools in part time programme (until 2006 – in the evening, weekend and extra curriculum education system), looking for employment or other kind of paid work and registered in the powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, if he/she fulfilled among others, the following conditions:

- 1) are aged 18 or more;
- 2) are aged less than 60 (for women) or less than 65 (for men);
- 3) did not acquire the right to retirement pay or pension resulting from an inability to work, pension due to training, social-welfare, disability welfare pension, are not receiving: a pre-retirement benefit or allowance, a rehabilitation benefit, a sick, maternity benefitor benefit in the amount of a maternity benefit;
- 4) are not the owner or holder (sole or dependent) of agricultural real estate with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha;
- 5) are not subject to retirement and pension insurance from full-time work due to being a spouse or a member of an agricultural household with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha;
- 6) is not entered in the register rolls of economic activity or is not subject, on the basis of separate regulations, to compulsory social security or retirement provision, excluding social insurance of farmers;

- 7) nie są tymczasowo aresztowani lub nie odbywają kary pozbawienia wolności;
- 8) nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- 9) nie pobierają, na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego;
- 10) nie pobierają, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego;
- 11) nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

WARUNKI PRACY

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane nie obejmują wypadków przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak i zbiorowym.

2. Za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 7) *are not temporarily under arrest or not serving a prison sentence;*
- 8) *do not receive monthly income of the amount exceeding half of minimal remuneration for work; excluding income generated from money gathered on bank accounts;*
- 9) *do not receive, on the basis of the regulation concerning social welfare, permanent social benefit;*
- 10) *do not receive on the basis of regulations concerning family allowances, nursing;*
- 11) *do not receive after termination of employment training.*

2. The registered unemployment rate is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population (total and for a given group), i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

WORK CONDITIONS

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence public safety concerns only civilian employees.

Data do not include accidents at work in private farms in agriculture.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;

- 1) *during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;*
- 2) *when the employee remains at the disposal of the employers on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.*

*Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:*

- 1) *during a business trip;*
- 2) *during a training within the scope of common self-defence;*
- 3) *at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.*

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) *practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;*
- 2) *performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;*
- 3) *carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;*
- 4) *serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland*
- 5) *stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
- 6) *performance of work, by members of agricultural producers' co-operatives, agricultural farmers' co-operatives and by other persons treated equally to members of a co-operatives, for the benefit of these co-operatives;*
- 7) *performance or co-operation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;*

- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

3. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** bezpośrednio je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. pogrupowano zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

6. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; dane:

- 1) obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych według PKD 2007 do sekcji: A rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (dział 01 z wyłączeniem grupy 01.7 oraz indywidualnych gospodarstw rolnych, 02 i 03 z wyłączeniem klasy 03.11), B górnictwo i wydobywanie,

- 8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or co-operation at conducting them;*
- 9) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*
- 10) *serving supplementary forms of military service;*
- 11) *education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.*

3. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

5. Accidents at work are classified, i.a., according to the **events** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact – mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.

6. Information regarding persons working in hazardous conditions i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports.

- 1) *concern persons employed by entities in accordance with PKD 2007/NACE Rev. 2: included in the sections: A agriculture, forestry and fishing (division 01 excluding group 01.7 and private farms in agriculture, 02 and 03*

- C przetwórstwo przemysłowe, D wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, E dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, F budownictwo (działy 41 - 43 z wyłączeniem grupy 41.1), G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, H transport i gospodarka magazynowa, J informacja i komunikacja (działy 58, 60 do 63 z wyłączeniem grupy 63.9), M działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (działy 72 i 75), N działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (działy 77 i 79 oraz klasa 81.29), P edukacja (podklasa 85.42.B), Q opieka zdrowotna i pomoc społeczna (dział 86), S pozostała działalność usługowa (dział 95).
- 2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwiókniające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.
 - 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu na dzień 31 XII z roku badanego.
- excluding class 03.11), B mining and quarrying, C manufacturing, D electricity, gas, steam and air conditioning supply, E water supply; sewerage, waste management and remediation activities, F construction (division 41 - 43 excluding group 41.1), wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles, H transport and storage, J information and communication (divisions 58, 60-63 excluding group 63.9), M professional, scientific and technical activities (divisions 72 and 75), N administrative and support service activities (divisions 77 and 79 and class 81.29), P education (only class 85.42B), Q human health and social security (division 86), S other service community (division 95).
- 2) exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.
 - 3) the number of employees hired on the basis of unemployment contract as 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.

PRACUJĄCY **EMPLOYMENT**

TABL. 1/50/. **PRACUJĄCY^a**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

SEKCJE	2005		2010		2011		SECTIONS
	ogółem total	w tym sektor prywatny of which private sector	ogółem total	w tym sektor prywatny of which private sector	ogółem total	w tym sektor prywatny of which private sector	
O G Ó Ł E M	189689	112230	232985	154433	234397	157079	T O T A L
w tym:							of which:
Rolnictwo, leśnictwo, i rybactwo	511	420	181	78	247	113	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	37594	33595	35602	32825	35064	33571	Industry
górnictwo i wydobywanie.....	73	73	80	80	124	124	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	33028	31578	31280	30755	30912	30505	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	2941	1185	2776	1288	2471	2074	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	1552	759	1466	702	1557	868	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	10598	10091	14657	13856	15083	14732	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	27360	27147	34342	34189	35339	35315	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	13124	2949	14036	4952	14312	5336	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4092	3882	5346	5192	5147	4995	Accommodation and catering ^Δ

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących, bez zatrudnionych za granicą; według faktycznego miejsca pracy.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees, excluding persons employed abroad; by actual workplace.

TABL. 1/50/. **PRACUJĄCY^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a (cont.)
As of 31 XII

SEKCJE	2005		2010		2011		SECTIONS
	ogółem total	w tym sektor prywatny of which private sector	ogółem total	w tym sektor prywatny of which private sector	ogółem total	w tym sektor prywatny of which private sector	
Informacja i komunikacja.....	6127	5508	10680	10223	11984	11592	Information and communications
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10149	7718	18660	16836	16747	15112	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3509	2810	2511	1649	3650	2601	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6996	4817	12001	9840	12878	10183	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	8660	8615	17912	17760	16810	16661	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	13249	5	15634	-	15785	9	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja.....	26895	1253	28361	2053	28396	1971	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	17273	2580	18505	3459	18371	3435	Human health and social security
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją...	2985	311	3553	676	3721	749	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa.....	542	504	1004	845	863	704	Other service activities

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących, bez zatrudnionych za granicą; według faktycznego miejsca pracy.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees, excluding persons employed abroad; by actual workplace.

BEZROBOCIE UNEMPLOYMENT

TABL. 2/51/. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS
JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBER					
Bezrobotni zarejestrowani ..	21731	31447	17538	16168	Registered unemployed persons
mężczyźni	8971	14561	8257	7501	males
kobiety	12760	16886	9281	8667	females
Oferty pracy	230	1216	1044	1283	Job offers
Bezrobotni na 1 ofertę pra- cy	94	26	18	13	Unemployed persons per a job offer
W % OGÓŁU BEZROBOTNYCH IN % OF TOTAL UNEMPLOYED PERSONS					
Dotychczas niepracujący ...	50,1	16,9	10,8	8,6	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn doty- czących zakładów pracy ..	11,3	5,7	2,3	5,0	Terminated for company reasons
Posiadający prawo do zasiłku	14,9	11,8	19,7	21,6	Possessing benefit rights
Długotrwale bezrobotni ^a	30,2	57,0	38,6	40,2	Long-term unemployed persons ^a
W % IN %					
Stopa bezrobocia rejestro- wanego ^b	7,3	10,9	5,5	5,0	Registered unemploy- ment rate ^b

a Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy. b Patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 131.

a Persons without work for more than 12 months. b See general notes item 2 on page 131.

TABL. 3/52/. **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM
UNEMPLOYMENT ROLLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zareje- strowani	28544	25454	30891	25124	Newly registered unem- ployed persons
z liczby bezrobotnych kobiety	15370	13444	15716	12756	of number of unem- ployed persons females
Bezrobotni wyrejestrowa- ni	22080	29432	29535	26494	Persons removed from unemployment rolls
z liczby bezrobotnych:					of number of unem- ployed persons:
Kobiety	11907	15019	14711	13370	Females
Z tytułu podjęcia pracy	8948	14424	9981	10862	Received jobs

TABL. 4/53/. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL,

DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000		2005		2010		2011	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
O G Ó Ł E M T O T A L								
O G Ó Ł E M T O T A L	21731	12760	31447	16886	17538	9281	16168	8667
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej	5185	3264	3690	2108	1726	1088	1350	826
and less								
25 – 34	4996	3239	8154	4998	4860	3040	4406	2760
35 – 44	5229	3161	5967	3332	2994	1684	2897	1639
45 – 54	5570	2918	10575	5535	4282	2223	3759	2055
55 lat i więcej	751	178	3061	913	3676	1246	3756	1387
and more								
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe.....	1671	1072	3409	2186	3985	2580	3633	2285
Tertiary								
Policealne oraz średnie zawodowe	5537	3833	7327	4603	4029	2257	4033	2286
Post – secondary as well as vocational secondary								
Średnie ogólnokształcące ..	1752	1338	2345	1707	1788	1161	1700	1111
General secondary								
Zasadnicze (zawodowe)	5205	2488	6751	2833	3210	1145	3210	1239
Basic vocational								
Gimnazjalne ^a i poniżej	7566	4029	11615	5557	4526	2138	3592	1746
Lower secondary ^a and below								

a Od 2002 r.

a Since 2002.

TABL. 4/53/. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL,

DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000		2005		2010		2011	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}								
3 miesiące i mniej	6157	3263	5545	2946	5714	2942	5367	2673
<i>months and less</i>								
3 – 6	4702	2887	3460	1900	2833	1498	2542	1469
6 – 12	4312	2353	4505	2290	3582	1950	2857	1591
12 – 24	4205	2585	5491	2946	2635	1433	2459	1397
Powyżej 24 miesięcy	2355	1672	12446	6804	2774	1458	2943	1537
<i>More than 24 months</i>								
WEDŁUG STAŻU PRACY^c BY WORK SENIORITY^c								
Bez stażu pracy	10878	6333	5307	2950	1886	1135	1396	814
<i>No work seniority</i>								
Ze stażem pracy:								
<i>With work seniority</i>								
1 rok i mniej	832	488	8730	4302	3860	2066	3154	1730
<i>and less</i>								
1 – 5	1292	777	3854	2143	3062	1764	2914	1666
5 – 10	1702	1048	3199	1905	2123	1205	2196	1249
10 – 20	3351	2193	4348	2646	2531	1337	2525	1378
20 – 30	3312	1897	5057	2752	2989	1436	2816	1424
powyżej 30 lat	364	24	952	188	1087	338	1167	406
<i>more than 30 years</i>								

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3 - 6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy. c Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1 - 5 uwzględniono osoby, posiadające staż pracy 1 rok i 1 dzień do 5 lat.

a From the date of registering in a labour office. b Intervals were shifted upward, e.g., in interval 3 - 6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included. c Intervals were shifted upward, e.g., in interval 1 - 5 persons having work experience from 1 year and 1 day to 5 years were included.

WARUNKI PRACY WORK CONDITIONS

TABL. 5/54/. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY**^a
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wypadki Accidents		Poszkodowani w wypadkach Persons injured in accidents				
	ogółem total	w tym zbiorowe of which mass	ogółem total	śmier- telnych fatal	cięż- kich serious	lżej- szych lighter	z ogó- łem kobiety of total females
O G Ó Ł E M 2005	2917	21	2945	9	23	2913	1138
TOTAL 2010	3229	28	3260	9	9	3242	1358
..... 2011	3228	36	3264	11	16	3237	1454
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	6	-	6	-	-	6	1
Przemysł <i>Industry</i>	634	1	635	-	3	632	164
przetwórstwo przemysłowe .. <i>manufacturing</i>	582	1	583	-	2	581	158
wytwarzanie i zaopatry- wanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	19	-	19	-	-	19	2
dostawa wody; gospoda- rowanie ściekami i odpa- dami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	33	-	33	-	1	32	4
Budownictwo <i>Construction</i>	268	4	272	3	6	263	12
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehi- cles^Δ</i>	398	3	402	3	-	399	201
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	261	3	264	2	1	261	60
Zakwaterowanie i gastro- nomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	86	1	87	-	-	87	55

^a Zgłoszone w danym roku; łącznie z pracownikami cywilnymi w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony i bezpieczeństwa publicznego.

^a Registered in a given year; including civilian employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

TABL. 5/54/. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY ^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wypadki Accidents		Poszkodowani w wypadkach Injured persons in accidents				
	ogółem total	w tym zbiorowe of which mass	ogółem total	śmier- telnych fatal	cięż- kich serious	lżej- szych lighter	z ogó- łem kobiety of total females
Informacja i komunikacja <i>Information and communi- cations</i>	48	2	50	-	2	48	15
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	95	1	96	-	-	96	68
Obsługa rynku nierucho- mości ^Δ <i>Real estate activities</i>	52	-	52	-	-	52	28
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	69	1	70	-	1	69	33
Administrowanie i działա- ność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	388	5	393	1	1	391	200
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory so- cial security</i>	201	3	204	1	1	202	116
Edukacja <i>Education</i>	240	3	242	-	1	241	145
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social security</i>	422	9	431	1	-	430	329
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	41	-	41	-	-	41	16
Pozostała działalność usłu- gowa <i>Other service activities</i>	19	-	19	-	-	19	11

^a Zgłoszone w danym roku; łącznie z pracownikami cywilnymi w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony i bezpieczeństwa publicznego.

^a Registered in a given year; including civilian employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

TABL.6/55/. PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a
CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which				
		przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ trade; repair of motor vehic- les ^Δ	transport i gospo- darka magazy- nowa transporta- tion and storage
		razem total	w tym przetwór- stwo przemy- słowe of which manufac- turing			
OGÓŁEM 2005	5008	1487	1411	410	617	471
TOTAL 2010	5931	1341	1164	539	764	525
..... 2011	5781	1300	1195	463	719	481
Niewłaściwy stan czynnika materialnego <i>Inappropriate condition of material objects//agents</i>	492	161	152	32	59	35
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>						
pracy <i>work</i>	254	103	97	30	25	15
stanowiska pracy <i>work post</i>	337	120	110	41	43	22
Brak lub niewłaściwe po- sługiwanie się czynni- kiem materialnym <i>Absence or inappropriate use of material objects/ agents</i>	352	119	114	40	61	18
Nieużywanie sprzętu ochronnego <i>Not using protective equip- ment</i>	61	27	27	3	6	6
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracow- nika <i>Inappropriate wilful employee action</i>	290	77	71	25	51	27
Niewłaściwy stan psycho- fizyczny pracownika <i>Inappropriate mental- -physical condition of employee^b</i>	116	29	27	4	14	11
Nieprawidłowe zachowa- nie się pracownika <i>Incorrect employee action</i>	3186	583	527	232	398	262
Inna przyczyna <i>Other cause</i>	693	81	70	56	62	85

^a Zgłoszone w danym roku; łącznie z pracownikami cywilnymi w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony i bezpieczeństwa publicznego

^a Registered in a given year; including civilian employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

TABL. 7/56/. **ABSENCJA SPOWODOWANA WYPADKAMI PRZY PRACY^a**
ABSENCE RESULTING FROM OCCUPATIONAL ACCIDENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Po- szkodo- wani ogółem <i>Per- sons injured total</i>	Z liczby ogółem - powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number - accidents resulting in an inability to work</i>						Liczba dni niezdol- ności do pracy <i>The number of days of inca- pacity to work</i>
		1-3 dni <i>days</i>	4-20 dni <i>days</i>	21 dni i więcej <i>days and more</i>	1-3 dni <i>days</i>	4-20 dni <i>days</i>	21 dni i więcej <i>days and more</i>	
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>			w % ogółu poszkodowanych ^b <i>in % of total persons injured^b</i>				
OGÓŁEM2005	2945	15	998	1571	0,5	33,9	53,3	109714
TOTAL2010	3260	44	1157	1680	1,4	35,5	51,5	119578
2011	3264	46	1109	1711	1,4	34,0	52,4	119605
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6	-	3	3	-	50,0	50,0	379
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł	635	10	226	332	1,6	35,6	52,3	22207
<i>Industry</i>								
przetwórstwo przemysłowe.....	583	10	212	300	1,7	36,4	51,5	19962
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	19	-	4	13	-	21,1	68,4	889
<i>electricity, gas, steam and air conditioning sup- ply</i>								
dostawa wody; go- spodarowanie ściekami i odpa- dami; rekultywa- cja ^Δ	33	-	10	19	-	30,3	57,6	1356
<i>water supply; sew- erage, waste management and remediation activi- ties</i>								

a Zgłoszone w danym roku; łącznie z pracownikami cywilnymi w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony i bezpieczeństwa publicznego. b W danej sekcji gospodarki narodowej.

a Registered in a given year; including civilian employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. b In a given section of the national economy.

TABL. 7/56/. **ABSENCJA SPOWODOWANA WYPADKAMI PRZY PRACY^a (cd.)**
ABSENCE RESULTING FROM OCCUPATIONAL ACCIDENTS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Po- szkodo- wani ogółem <i>Per- sons injured total</i>	Z liczby ogółem - powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number - accidents resulting in an inability to work</i>						Liczba dni niezdol- ności do pracy <i>The number of days of inca- pacity to work</i>
		1-3 dni <i>days</i>	4-20 dni <i>days</i>	21 dni i więcej <i>days and more</i>	1-3 dni <i>days</i>	4-20 dni <i>days</i>	21 dni i więcej <i>days and more</i>	
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>				w % ogółu poszkodowanych ^b <i>in % of total persons injured^b</i>			
Budownictwo <i>Construction</i>	272	4	77	178	1,5	28,3	65,4	13139
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ... <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	402	5	161	196	1,2	40,1	48,8	12739
Transport i gospodar- ka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	264	4	68	159	1,5	25,8	60,2	11961
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	87	1	41	36	1,2	47,1	41,4	2477
Informacja i komuni- kacja <i>Information and communications</i>	50	2	21	21	4,0	42,0	42,0	1721
Działalność finanso- wa i ubezpiecze- niowa <i>Financial and insu- rance activities</i>	96	4	29	48	4,2	30,2	50,0	2816
Obsługa rynku nieru- chomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	52	-	21	28	-	40,4	53,9	2051
Działalność profesjo- nalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scien- tific and technical activities</i>	70	1	17	38	1,4	24,3	54,3	2261

^a Zgłoszone w danym roku; łącznie z pracownikami cywilnymi w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony i bezpieczeństwa publicznego. ^b W danej sekcji gospodarki narodowej.

^a Registered in a given year; including civilian employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. ^b In a given section of the national economy.

TABL. 7/56/. **ABSENCJA SPOWODOWANA WYPADKAMI PRZY PRACY^a (dok.)**
ABSENCE RESULTING FROM OCCUPATIONAL ACCIDENTS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Po- szkodo- wani ogółem <i>Per- sons injured total</i>	Z liczby ogółem - powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number - accidents resulting in an inability to work</i>						Liczba dni niezdol- ności do pracy <i>The number of days of inca- pacity to work</i>
		1-3 dni <i>days</i>	4-20 dni <i>days</i>	21 dni i więcej <i>days and more</i>	1-3 dni <i>days</i>	4-20 dni <i>days</i>	21 dni i więcej <i>days and more</i>	
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>			w % ogółu poszkodowanych ^b <i>in % of total persons injured^b</i>				
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ	393	4	120	214	1,0	30,5	54,5	13592
<i>Administrative and support service ac- tivities</i>								
Administracja pulicz- na i obrona naro- dowa; obowiązk- owe zabezpieczenia społeczne.....	204	1	75	99	0,5	36,8	48,5	7523
<i>Public administra- tion and defence; compulsory social security</i>								
Edukacja.....	242	2	83	110	0,8	34,3	45,5	8409
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna .	431	6	147	224	1,4	34,1	52,0	16475
<i>Human health and social security</i>								
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	41	2	15	15	4,9	36,6	36,6	1063
<i>Arts, entertainment and recreation</i>								
Pozostała działalność usługowa.....	19	-	5	10	-	26,3	52,6	792
<i>Other service activi- ties</i>								

^a Zgłoszone w danym roku; łącznie z pracownikami cywilnymi w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony i bezpieczeństwa publicznego. ^b W danej sekcji gospodarki narodowej.

^a Registered in a given year; including civilian employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. ^b In a given section of the national economy.

TABL. 8/57/. **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATIONS	Ogółem Grand total	W tym przez jedną grupę czynników Of which one group of factors	Z ogółem zagrożenia związane Of grand total hazards connected with					
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions		z maszynami szczególnie niebezpiecznymi particularly dangerous machinery	
			razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors

OGÓŁEM

TOTAL

OGÓŁEM2005	10391	7366	4174	3000	4877	3634	1340	732
TOTAL 2010	9508	8158	3495	2610	4650	4346	1363	1202
2011	9451	8130	3394	2417	4729	4479	1328	1234

NA 1000 ZATRUDNIONYCH BADANEJ ZBIOROWOŚCI

PER 1000 PAID EMPLOYEES OF TOTAL SURVEYED

OGÓŁEM2005	48,3	34,2	19,4	13,9	22,6	16,9	6,2	3,4
TOTAL 2010	37,6	32,3	13,8	10,3	18,4	17,2	5,4	4,8
2011	37,7	32,5	13,5	9,6	18,9	17,9	5,3	4,9

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons.